

ABH-2079

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

November / December - 2016

Gujarati : Paper - CE - 303

(ભાષાવિજ્ઞાન અને ભાષાનું સ્વરૂપ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન ગુણ સરખા છે.

૧ ભાષાવિજ્ઞાનના અધ્યયનનું મહત્વ સમજાવી ભાષા-અધ્યયનની વિવિધ પદ્ધતિઓની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૧ ભાષાનું માનવવ્યવહારમાં સ્થાન દર્શાવી, ભાષાના વિવિધ ઉપયોગો ચર્ચો. ૧૪

૨ ભાષાની વ્યાખ્યાઓમાંથી પ્રગટ થતી ભાષાની લાક્ષણિકતાઓ વિગતે સ્પષ્ટ કરો. ૧૪

અથવા

૨ ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
(૧) માનવ ભાષા અને પશુ-પંખીઓના અવગમનની રીતો-ભેદ
(૨) ભાષા અને વિવિધ સંકેતો

૩ ભાષા વર્ગીકરણની આનુવંશિક અને સ્વરૂપનિષ્ઠ પદ્ધતિઓનો વિગતે ખ્યાલ આપો. ૧૪

અથવા

- ૩ ભાષાની યાદચ્છિકતા એટલે શું ? તે સમજાવી શબ્દ અને અર્થનો સંબંધ સદૃષ્ટાંત ચર્ચો. ૧૪
- ૪ ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં ભાગ ભજવતા વાક્યવયવો અને તેમનું કાર્ય સદૃષ્ટાંત સમજાવો. ૧૪

અથવા

- ૪ નોંધ લખો : ૧૪
- (૧) ભાષાનાં ઘટક અંગ: ધ્વનિ ઘટક અને પદ ઘટક.
(૨) વાક્યના પ્રકાર .
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. ૧૪
- (૧) ભાષાવિજ્ઞાનના અધ્યયનનું મહત્વ ટૂંકમાં સમજાવો.
(૨) ભાષાની ઐતિહાસિક અધ્યયન પદ્ધતિની સૌથી મોટી મર્યાદા કઈ છે ?
(૩) સ્તુર્તેવન્તે આપેલી ભાષાની વ્યાખ્યા લખો.
(૪) અવગમન એટલે શું ? ગાય અને વાછરડા વચ્ચેની અવગમન પ્રક્રિયા સમજાવો.
(૫) યાદચ્છિકતાનો અર્થ શું થાય ?
(૬) અન્ય ધ્વનિ ઘટકોથી ભાષાના ધ્વનિઘટકો કઈ રીતે જુદા પડે છે ?
(૭) ગુજરાતી ભાષાનો સમાવેશ ભાષાની કઈ વર્ગીકરણ પદ્ધતિમાં કરી શકાય ? શા માટે ?
(૮) ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં જીભનું મહત્વ દર્શાવો.
(૯) રૂપઘટકની વ્યાખ્યા આપો.
(૧૦) વાક્યની વ્યાખ્યા આપી, ક્રિયાપદ વિનાનાં બે વાક્યો લખો.
(૧૧) ગુજરાતીના માન્યસ્વરો જણાવો.
(૧૨) ગુજરાતી ભાષાનું અધ્યયન રજૂ કરનારા ચાર ભાષાવૈજ્ઞાનિકોનાં નામ આપો.